

Comentariu - Ciocoi vechi si noi de Mihail Sadoveanu

In evolutia romanului romanesc Ciocoi vechi si noi nu detine o prioritate cronologica, pentru ca in perioada 1945-1963 s-au inregistrat numeroase incercari de romane. Fata de aceste incercari romanul lui Filimon detine o certa prioritate valorica. Romanul se individualizeaza printr-un realism viguros si o tipologie bogata si variata.

-Realsimul:-

La baza romanului sta o vasta documentatie: scriitorul a fost functionar la arhivele statului. In aceasta calitate el a venit in contact cu documente pretioase din epoca prezentata.

Cadrul temporal este cuprins intre anii 1814-1825, adica sfarsitul domniilor fanariote si inceputul celor pamantene. Referindu-se la valoarea de document al acestui roman, Tudor Vianu preciza ca Ciocoi vechi si noi este jumătate roman si pe jumătate studiu social, daca nu, memorii documentar.

Intr-adevar romanul ne ofera ocazia intalnirii cu o alta epoca, dobandind prin prezentare realista calitatea de document social, istoric si artistic al perioadei cuprinse. Pe fondul unei epoci bine surprinse, scriitorul proiecteaza destinul lui Dinu Paturica, romanul dobandind astfel si calitatea de studiu al arivismului.

Conflictul romanului: romancierul surprinde doua procese simultane, dar de sens opus: destramarea marii boierimi, clasa passiva, inerta, corupta, si ridicarea unei clase noi, a ciocoilor, alcatuita din indivizi activi, inventivi, in stare de orice pentru a castiga puterea economica si politica.

Conflictul romanului este ascuns, disimulat si consta in efortul sustinut al lui Dinu Paturica pentru a-si ruina stapanul, pe Andronache Tuzluc. Deci nu exista o confruntare directa intre Dinu si Tuzluc; conflictul nu se bazeaza pe infruntarea a doua forte opuse, bun si rau, pozitiv si negativ, ci exteriorizeaza lupta disimulata a unui ciocoi impotriva altui ciocoi.

-Structura romanului:-

Romanul se incepe cu un prolog si dedicatie in care autorul defineste natura mortala si sociala a ciocoiului. Constructia epica este alcatuita din 33 capitole care infatiseaza compet si complex epoca. Trasatura dominata a epocii este coruptia. Ea defineste toata ierarhia sociala, de la cei mai marunti slujbasi pana la varful piramidei, reprezentant de domnitorul Caragea. Tuzluc reprezinta cioconimea imbogatita deja care duce un trai parazitar, o viata de petreceri si de lux fara nici un efort. Averea acumulata ii permite acest lucru, in schimb taranimea este crunt exploatata de arendasi si ciocoi. Astfel pe mosia Rasucita taranii sunt torturati, pusi in butuci, spanzurati cu capul in jos pentru a li se lua ultimul ban. Chiar o forta bisericeasca, arhimandritul Margineanu ii asupreste pe tarani. Dinu Paturica, ajuns om de o incredere a a lui Andronache Tuzluc, mareste

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

taxele, darile, condamandu-i pe tarani la o existenta inumana. Semnificativ pentru starea taranirii este capitolul: Cu rogojina aprinsa in cap si cu jalba in protac, care ii reprezinta pe taranii revoltati, indreptandu-se spre Bucuresti pentru a cere dreptate.

Ascensiunea ciocoilor, a noilor imbogatiti este foarte bine redata prin Dinu Paturica. Chiar titlurile unor capitole sunt semnificative, sugerand mijloacele folosite de aceasta pentru a face avere si pentru a inainta in ierarhia sociala: Fa te om de lume noua, sa furi closca de pe oua!, Ce dai sa te fac ispravnic?, Adevarul e proasta marfa.

Tabloul social se completeaza cu informatii despre revolutia lui Tudor Vladimirescu si miscarea eterista.

Toate aceste informatii sunt completate cu alte elemente: descrieri de interior, de imbracaminte, de arhitectura (Curtrea Veche, Podul Mogosoaiei, Marea Hatmanie) prin care autorul reconstituie atmosfera epocii. Deasemenea aflam date importante despre viata culturala, infiintarea teatrului de la Cisneava Rosie, despre activitatea Societatii Filarmonice. Un capitol se numeste Dansul si coreografia in vremea lui Caragea.

Tipologia este bine realizata si variata, fiecare personaj reunind trasaturi general-valabile cu trasaturi particulare: Dinu Paturica are trasaturile arivistului in general, dar si trasaturi specifice, legate de societatea din timpul in care traieste. Personajele se grupeaza in doua categorii, care contrasteaza puternic: negative (Dinu Paturica, Andronache Tuzluc, Chir-Costea Chiorul, Chira Duduca) si personaje pozitive (banul C., Maria Gheorghe). Personajele sunt descrise complex prin portret fizic si moral, fapte, gesturi, felul de-a gandi, mimica. O atitudine umanitarista il face pe autor sa opuna personajelor negative personaje pozitive, luminoase, angelice. Aceste personaje angelice nu sunt convingatoare si reprezinta o lipsa, candenta, scadere a romanului. Aceeasi atitudine il face pe autor sa pedepseasca personajele negative si sa le raspateasca, recomenseze pe cele pozitive. Finalul romanului este fals, construit pe ideea ca binele invinge raul. Era de asteptat ca un individ atat de bine inzestrat pentru lupta cu viata sa fi gasit o modalitate de a se salva.

-Dinu Paturica:-

Personajul asupra caruia se concentreaza interesul romanului este Dinu Paturica. Portretul lui Dinu Paturica: un june de 22 ani, scurt la statura, cu fata oachesa, ochi negri, plini de viclenie, un nas drept si cu varful cam ridicat in sus, ce indica ambitiunea si mandria grosolana, imbracat cu un anterior cu samalgea rupt in spate, cu caravani de panza de casa vapsiti cafeniu.

Dinu Paturica este tipul arivistului, a omului capabil de orice pentru a face avere si a dobandi ranguri. Chiar la inceputul romanului autorul face portretul fizic al lui Dinu Paturica, din care reiese trasatura dominanta a caracterului sau: ambitia. Dinu Paturica se stabileste la curtea lui Andronache Tuzluc in calitate de ciubuciu (intretinatorul pipelor).

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Chiar din prima clipa a stabilirii sale la curtea lui Tuzluc, Dinu Paturica isi pune in gand sa imbogateasca pe seama stapanului sau. Privind cu dispret camera care i se da, Dinu Paturica isi zice in sine: Iata-ma in sfarsit, ajuns pe pamantul fagaduintei; am pus mana pe pane si pe cutit; curagiu si rabdare, prefacatorie si inchuzarlic si ca mane ai avea si eu case mari si bogatii ca ale acestui fanariot.

Dinu Paturica trece rapid la punerea in practica a intentiei sale, astfel il incurca la socoteli pe Andronache Tuzluc, se asociaza cu Chela Duduca si Chir-Costea Chiorul pentru a obtine sume mari de bani de la stapanul sau. Treptat, pe ascuns isi ruineaza fara mila binefacatorul sau.

Dinu Paturica se comporta inuman si cu tatal sau, pe care nu-l recunoaste si nu-l primeste in casa. Ambitia nemasurata se imbina cu vointa puternica si perseverenta diabolica.

O trasatura fundamentala a personajului este exceptionala capacitate de adaptare la orice situatie, la orice imprejurare. Paralel cu acumularea banilor, Dinu Paturica inainteaza si in ierarhia sociala.

Din ciubuciuc prin intrigile sale ajunge vatav, apoi functionar la hatmanie si ispravnic. Pe taranii exploateaza crunt, pe arendasi ii obliga la taxe mai mari pentru a-si asigura partea pentru el insusi.

Prin tradarea lui Tudor Vladimirescu intentiona sa ajunge chiar domnitorul tarii.

Pe masura ce se imbogateste, Dinu Paturica se schimba; devine arogant si risipitor; da petreceri si traieste in lux si bogatie. O foloseste in continuare pe Chir si Duduca pentru a obtine profituri si ranguri.

La inceput personajul apare in doua ipostaze: lingusitor, slugarnic fata de Andronache Tuzluc, si in acelasi timp viclean, prefacut in stare de orice pentru a se ridica. Sfarsitul personajului este nerealist - o conceptie gresita il determina pe autor sa explice intregul rau social (exploatare, coruptie, nedreptate) numai prin aparitia ciocoilor noi.

In opozitie cu acestia Filimon idealizeaza boierimea de vita veche (banul C.) legata de popor, care trateaza cu intelegere problemele tararnimii.

Fiind primul roman, Ciocoi vechi si noi sufera de o insuficienta obiectivitate in sensul ca autorul intervine in roman, judecand, comentand fapte, intamplari ale personajului.

Ciocoi vechi si noi reprezinta un inceput, dar si o culme in evolutia romanului romanesc, deschizand seria marilor constructii epice. Prin constructie, prin realism riguros si tipologie, romanul este surprinzator de bine realizat pentru epoca in care a aparut.

Romanul aduce in prim plan figura arivistului, ilustrat mai tarziu de Duiu Zamfirescu in Viata la tara si Tanase Scatiu, de George Calinescu in Enigma Otiliei si de Ion Marin Sadoveanu in romanul

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

Sfarsit de secol in Bucuresti.